

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1319/2022
06.07.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Миленко Тодоресков, адвокат из ..., против тужене Електротехничке школе „Михајло Пупин“ из Новог Сада, чији је пуномоћник Милан Козомора, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3219/21 од 01.12.2021. године, у седници одржаној 06.07.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3219/21 од 01.12.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ: пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3219/21 од 01.12.2021. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 72/2021 од 22.09.2021. године, у ставу првом, другом, четвртном и шестом изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован, тужбени захтев тужиље којим је тражила да суд обавезе тужену да јој: на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.12.2017. године до 30.11.2020. године исплати 120.396,75 динара, са законском затезном каматом од 18.05.2021. године до исплате као и 22.133,81 динар на име обрачунате законске затезне камате од доспелости до 17.05.2021. године; на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.12.2017. године до 30.11.2020. године исплати 81.215,60 динара са законском затезном каматом од 18.05.2021. године до исплате као и 14.321,90 динара на име обрачунате законске затезне камате од доспелости до 17.05.2021. године и **ОДБИЈА** захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка, са припадајућом каматом.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженој накнади трошкове целог поступка од 157.134,12 динара у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 72/2021 од 22.09.2021. године, ставом првим изреке, тужбени захтев је делимично усвојен. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.12.2017. године до 30.11.2020. године 120.396,75 динара, са

законском затезном каматом од 18.05.2021. године до исплате, као и 22.133,81 динар на име посебно обрачунате законске затезне камате од доспелости до 17.05.2021. године. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев преко досуђеног износа од 120.396,75 динара до потраживаних 248.878,74 динара на име накнаде трошкова за исхрану у току рада, са законском затезном каматом од 18.05.2021. године до исплате, као и преко досуђеног износа од 22.133,81 динар до потраживаних 52.347,07 динара на име обрачунате законске затезне камате на износ главнице од 248.878,74 динара од доспелости до 17.05.2021. године. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.12.2017. године до 30.11.2020. године исплати 81.215,60 динара, са законском затезном каматом од 18.05.2021. године до исплате, као и износ од 14.321,90 динара на име посебно обрачунате законске затезне камате од доспелости 17.05.2021. године. Ставом шестим изреке, обавезана је тужена да тужиљи исплати трошкове парничног поступка од 76.500,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом седмим изреке, тужиља је ослобођена обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3219/21 од 01.12.2021. године, жалбе странака су одбијене и првостепена пресуда је потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у усвајајућем делу, тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права, а како то произлази из навода ревизије. Предложила је да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку.

Тужиља је поднела одговор на ревизију. Трошкове састава одговора на ревизију је тажила и определила.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији тужене, ради уједначавања судске праксе о праву запослених у школама на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је у радном односу код тужене на радном месту ... са коефицијентом за обрачун зараде од 6,30. Тужена је тужиљи у спорном периоду обрачунавала зараду у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, тако што је коефицијент радног места тужиље множен са прописаном основицом за дати месец. Пошто је тако добијена висина основне плате, у спорном периоду била нижа од износа минималне зараде, тужена је тужиљи сваког месеца вршила корекцију плате до износа минималне зараде, па је тужиљи у спорном периоду исплаћивана плата у висини минималне зараде. У обрачунским листама плате тужиље, није исказивана, као посебна ставка, накнада за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Вештачењем је утврђено да је, на основу критеријума

у упоредно важећим Колективним уговорима у Републици Србији, који се односе на предузећа која се финансирају из буџета, а који су важећи у спорном периоду, дневни износ исхране у току рада 250,00 динара, а месечни износ регреса 1/12 минималне зараде у Републици Србији. По мишљењу судског вештака неисплаћени топли оброк за тужиоца у спорном периоду износи 117.592,75 динара, док неисплаћена накнада за регрес за коришћење годишњег одмора 81.822,63 динара. По мишљењу судског вештака економско-финансијске струке неисплаћени топли оброк за тужиљу у спорном периоду од 01.12.2017. године до 30.11.2020. године износи 120.396,75 динара а обрачуната законска затезна камата од доспелости до вештачења, 17.05.2021. године, износи 22.133,81 динар, док неисплаћени регрес за коришћење годишњег одмора 81.215,60 динара а обрачуната законска затезна камата од доспелости до вештачења, 17.05.2021. године, износи 14.321,90 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужиље усвојили и тужену обавезали да јој исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора у спорном периоду утврђен вештачењем, са припадајућом каматом, јер су закључили да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима, јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По мишљењу нижестепених судови, у ситуацији када је тужена тужиљи исплаћивала минималну зараду следи да тужиљи није исплаћен топли оброк и регрес, па је тужена дужна да јој ту накнаду исплати у износу утврђеном вештачењем, правном аналогијом, према критеријумима у упоредним важећим Колективним уговорима у Републици Србији за предузећа која се финансирају из буџета, који су били важећи у истом временском периоду на који се односи и предметно потраживање тужиље.

Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017... 129/2021), у одредби члана 187. став 3. прописује да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана Закона, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 99/20), у одредби члана 20. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са Законом (став 1.), а уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, ниже од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на горе описани начин, исплаћује се у висини минималне зараде (став 2.).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 75/14), у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. те одредбе Закона, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2 тог Закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 1. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у основном образовању.

У конкретном случају, тужиља је запослена у школи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон (Закона о платама у државним органима и јавним службама) прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/2015) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, а то право није предвиђао ни претходно важећи Посебни колективни уговор („Службени гласник РС“, бр. 12/2009). Дакле, на основу горе наведених прописа, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, па не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиље садржан било у општем било у посебном акту. То значи да тужилци не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате, па је то што је тужилци, у спорном периоду, исплаћивана минимална зарада без утицаја на одлучивање.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Тужена је успела у поступку по ревизији па јој, на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку, према опредељеном захтеву, припадају трошкови тог поступка на име ангажовања пуномоћника из реда адвоката, по 9.000,00 динара за састав одговора на тужбу и два поднеска, по 10.500,00 динара за приступ на три одржана рочишта, за састав жалбе и ревизије по 18.000,00 одмереним применом важеће Адвокатске тарифе („Службени гласник РС“, бр. 37/21 од 14.04.2021. године), као и за судске таксе на одговор на тужбу 6.916,12 динара, таксе на жалбу и одлуку другостепеног суда по 13.298,00 динара, таксе на ревизију и одлуку по ревизији по 14.561,00 динара.

Из тих разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић